

Передплата

на «РУСЛАНА» висилать:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів, або 12 рублів; з висилкою двічі в тиждень 5 1/2 доларів, або 10 рублів; з висилкою що суботи 4 1/2 доларів, або 9 рублів. Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділі руских свят о 5 1/2 год. по полудні.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» при ул. Осольских ч. II. (партер) (фронт від ул. Утхой). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.
Рукописи звертає ся лише напередні застережені.
Рекламації неопечатані є вільні від порга. — Огосплення значайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Конец парламентарного розладу.

(×) Пізною ночью в суботу, по 86 годинним осоружним видовищу, здобула ся посольска палата більшою двоє третин на сьміле діло, котре має положити конець парламентарному розладу, який півтретя року не допускав до позитивної законодатної роботи не тільки на шкоду держави і ві поваги, але на превелике лихо широких верств народних, жадібних парламентарної помочи і піддержки. Огняла ся на останку посольска палата під напором загального настрою суспільности і зірвала ся до діла, котре може спасти парламентаризм перед цілковитим занепадом і банкрутством а довести до уздоровлення і поправи парламентарних, політичних, суспільних і народно господарских відносин. Зединила ся величезна більшість сторонництв, котрих нічого иншого не лучить, як добра воля обезпечити народам Австрійської держави вельми загрожену конституційну свободу реформою парламентарного регуляміну.

Ся подія остане неперечно памятною в історії конституційної Австрії, а широкі верстви народні зуміють належно оцінити се, що на останку побіди здороний розум над розладом і розстроєм, що найшла ся потрібна величезна більшість таких послів, котрі почули ся до обовязку по ложити конець легкодушному гайнованю дорогого часу і марнованю кривавого гроша податників, що та більшість здобула ся на останку на зараду тому, щоби австрійска державна рада не була посьмеховиском всего цивілізованого світа. Виставлена на глум суспільности, загрожена розгнінем перед впливом законодатної доби, віддає посольска палата в руки вибраного своїми голосами президента на прогиг одного року дисциплінарну власть, щоби міг без пе-

репон кермувати законодатною роботою палати.

Можна би думати, що сей власновільний порив такої величезної більшости народного парламенту повинен би найти загальне одобрене і признане. Тимчасом показує ся, що як раз ся часть дневникарства, котра так глузувала з обструкційних сторенництв і обсипувала їх градом найострійших докорів за гайноване часу і марноване гроша, тепер страшенно пацькає над сям зломанем обструкції і вважає реформу регуляміну справдешним нещастем. Так н. пр. головний дневник лібералізму N. fr. Presse вважає се діло ударом вимиреним проти німецкого міщанства, зневаженю за его вольнодумний світогляд, за національні почуваня і народно-господарский розвиток. Тепер по думці сего дневника починає ся нова картка мучеництва для Німців в Австрії, бо президент (звичайно Німець) перестав бути президентом палати, а став верховладником. Держанним замахом, як N. fr. Presse висловлює ся про зміну регуляміну, знищено не давний регулямін, але найважнійше парламентарне право меншостей, одиноку охорону народно тий президентови віддано власть над житєм і смертю меншостей в парламенті, котре тепер стане для них домою катованя.

Але чим найбільше бідкає ся N. fr. Presse, то іменем сим, що є нині Австрія стала дійсно славянською державою з клерикальним пятном, а Німці будуть бездомни ми в парламентарнім розуміню! А се тим грізнійше, що реформа ся, переведена потоптанем законів, не буде мати однорічної тривкости, бо нічого нема тривкійшого, як новий регулямін. Міністер президент буде орудем президента посольської палати, а Корона, міністерство і адміністрация попаде в повну зависимість від словянсько-клерикальної більшости парламентарної. Ліберальному дневникови вже пересуває ся наперед очи мара февдальной шляхти, що

знов вистуває на перший план, в адміністрації настане розлад і розстрій під впливом і напором парламентарної більшости, адміністрация попаде в національний розклад! А так само в кабінеті не буде рівности німецких міністрів з славянськими, бо Німців допустять до кабінету хиба з ласки. Після невого року почне ся страшне панованя сеї нової більшости парламентарної, а се викличе пересилене о много страшнійше як дотеперішнє.

Такими чорними красками змалювала N. fr. Presse реформу регуляміну і єї наслідки. Огже то, що послі давно обовязані були зробити, щоби положити конець знеславленю парламентаризму, корчемним галабурдам, легкодушному гайнованю дорогого часу, марнованю кривавого гроша податників, все те, що було до сьоботи в очах сего дневника соромом, страшним скандалом, нині представляє ся як потоптане права, насила, зрада на німецкім народі, славянсько-клерикальним обманьством. Отже що Хоц не буде міг трубити на дудочці, а Фресль бубнити на бубні, що Будзановский не буде міг плюгавити австрійского орла в салі, а Бачинский розвалювати голови кусником пульта якому товаришени парламентарному, все те в знасилуванем прав меншости, ударемненем національної самоборони і т. п. Щє Німці не спаде волос з голови і они нічого не втратять із своїх народних прав, над сям нема що розводити ся. Але коли речник руского клубу др. Евген Левицкий виводив, що тепер руска меншість стане безрадною, безпомічною і безправною і буде видана деспотизмови і насвлі більшости, що Русини тратять спромому національної самооборони, то ми спитаємо ризника, чи дотеперішній розлад в парламенті, можливість обструкції і галабурд помогли укр. рускому клубови здійснити домаганя ним старлені, чи клуб осугнув не то вже укр. університет, але хочби одну українську катедру при теперішних об-

О. Віктор Катрайн.

Big ateїзму — go анархізму.

Поучний образок з університетского жита теперішности.

Переложив о. І. Плавюк.

Третя глава.

У анархістів.

(Дальше).

IV.

Майже в тім самім часі, коли у Альфреда переводила ся така душевна зміна, подали дневники основні звіти про судові розправи проти анархістів Равашоля і Е. Генрія. Хоть Альфред обурював ся поведенем сих убійників, то говорив до себе: з атеїстичного становища не можна ім сего вмінати за злочин; з того становища кождий є своїм найбільшим паном, може робити, що хоче.

Що часописи доносили про Равашоля, се зовсім згоджувало ся з его поглядами. В тюрмі сказав сей анархіст до священника вязнів Г. Кларета. «Я не вірю в Бога. Як би я вірив, то

не був би я зробив того, що зробив». Потім додав: «Ми живемо на землі на то, щоби уживати, бо нема вже більше святів, лише сей. Всякими способами треба добивати ся того, що конечно, щоби достарчати собі тих розкошій, т. є. грошей. Хто не має грошей, нехай бере, де дасть ся взяти».

Ще більше вражине зробила на него анархістична програма, яку Генрі відчитав перед судом, а опісля німецкі анархісти розкинули яко летні листки. Між иншим було там дословно так сказано:

«Я узнаю лише одно судівництво, своє власне. Я анархіст від... Доси я поважав і шанував вітчину, родину, державну власть і власність. Але нинішні виховники забувають дуже часто, що жите з его борбами і злиднями, несправедливістю і злочинами, віднимає невіджим обману, а їх очи розкриває на дійсність. Зі мною було так само як з другими. В мене вмовляли, що жити легко, жите стоить отвором для спосібних і трудящих. Але досьвід нарив мене, що лише безвстидники і лизуни добивають ся першого місця. Мені говорили, що устрій суспільности полягає на рівности і справедливости, а я довкруги себе бачив лише лож і вікчемність... Я скоро зрозумів, що високопарні слова, яких мене навчили: честь, пожертвоване, обовязок, се

лише покрішка для найогиднійших діл. І соціалізм не потрафить щось змінити в нинішнім ладі. Бо він оправдує засаду авторитету, що мимо всяких запевненень є старим останком віри в висшу силу. Але я був матеріалістом, атеїстом, на основі наукових дослідів пізнав я поволі діяльність природних сил. Я зрозумів, що гіпотеза «Бог» не згоджує ся з нинішньою наукою, котра его більше не потребує і що самопонятно повинна щезнути релігійна, властлюбна наука моральности, збудована на лихих основах»¹⁾.

Се неначе виявив з душі Альфреда; в дійсности був се лише вислід, до якого він сам дійшов на основі студій: без Бога нема авторитету!

Не вступаючи формально до анархістів, ходив з того часу часто на їх збори. Подобало ся ему, що тут не вдоволяли ся лише як в інших сторонництвах, відкинути лише авторитет Бога, але без вїмки відкидали всякий авторитет, а навіть власних товаришів і провідників і узнавали через се необмежену автономію одиниці. Се бодай було послідовно.

І противно, як вже було вгадано, не подобало ся ему вічна лайка і буча анархістів на всю і на кождого, що був иншого погляду; не

